

GUIA DIVERSITAT PER DRET

G
O
I
B

CONSELLERIA
PRESIDÈNCIA

www.felgtb.org

FELGTB
Federación Estatal de Lesbianas,
Gais, Transexuales y Bisexuales

**Colonya
L'estalvi étic**

La finalitat d'aquesta llei és establir les condicions per a què les persones LGTBI puguin exercir els seus drets amb llibertat i igualtat sense cap tipus de discriminació; garantir la igualtat d'oportunitats en la participació i la representació en tots els àmbits de la vida social; contribuir a la superació dels estereotips que afecten negativament la percepció social d'aquestes persones; establir mesures concretes per aconseguir una societat més justa, lliure, basada en la igualtat de tracte i d'oportunitats de les persones LGTBI i on la diversitat sigui valorada positivament.

Article 2. Finalitat

Equip de redacció

Jan Gómez Saiz, María Torres Hernández, Alex Ibáñez Frau i Sheyla Núñez Martínez.

Correcció lingüística i d'estil en castellà i català

Noelia Mellado Pozas

Llicència

La maquetació i els textos tenen llicència Creative Commons (BY-NC-SA) a favor de Ben Amics.

© Imágenes: miniwide/Shutterstock.com.

Finançada per:

G
O
I
B
CONSELLERIA
PRESIDÈNCIA

Realitzada per:

Col·laboren:

www.felgtb.org

FELGTB
Federación Estatal de Lesbianas,
Gais, Transexuales y Bisexuales

Colònia
L'estalvi ètic

Per què aquesta guia?

La guia que té entre les seves mans sorgeix de la necessitat d'informar i formar un gran sector de la població en matèria de Diversitat Sexual i de Gènere (DSG) amb la finalitat de fer més accessible i pedagògic l'articulat de la Llei 8/2016 del 30 de maig per Garantir els Drets de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals i per Erradicar l'LGTBI-fòbia.

Aquest material pretén facilitar el desenvolupament i l'aplicació d'aquesta llei des de la pròpia societat civil conjuntament amb els/les professionals dels sectors especialment sensibles.

L'educació, la sanitat, els cossos de seguretat o els serveis socials són alguns d'aquests sectors, a causa de la seva incidència en el tracte directe amb les persones en situacions de vulnerabilitat i/o discriminació.

Aquesta guia també incorpora materials i recursos que li serviran per fer microactivisme en la seva pròpia vida personal i professional.

En conclusió, esperam que sigui d'utilitat i compleixi l'objectiu pel qual va decidir començar la seva lectura.

⚠ L'equip de treball redactor d'aquest material informa que la guia és una eina. Però no pot ser l'únic element d'acció, ni molt manco suplir amb ella la formació especialitzada i més àmplia ja que resulta imprescindible mantenir el treball de sensibilització, així com de capacició de professionals.

Guia en format on-line

<http://benamics.com/ca/guia-diversitat-per-dret/>

Recorregut històric

La Llei 8/2016, de 30 de maig, per Garantir els Drets de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals i per Erradicar l'LGTTBI-fòbia sorgeix de la vulneració de drets que existia i segueix existint per raó d'orientació sexual i/o identitat de gènere en la nostra Comunitat Autònoma (CCAA).

A finals de l'any 2014, es comença a treballar des de la comissió redactora de la llei en un esborrany que es presentaria al Parlament de les Illes Balears en el darrer període de la legislatura 2012/15 però aquesta proposta no va arribar a votació parlamentària. Davant la impossibilitat que la proposta seguís el seu curs, es va decidir obrir la proposta de llei als i les professionals i altres persones que per la seva experiència personal o de treball en qualsevol dels àmbits que abasta la llei, pogués millorar i ampliar aquesta proposta. D'igual manera, es va presentar l'esborrany de llei a tots els partits polítics amb presència parlamentària.

El 17 de maig de 2016 després de passar tots els tràmits parlamentaris, la proposta de llei va ser aprovada per un ampli consens de l'arc parlamentari. Però no seria fins al 3 de juny del 2016 que va entrar en vigor tant el text legal com els drets fonamentals que s'hi recullen.

Marc jurídic/legal

Es prohibeix tota discriminació, i en particular l'exercida per raó de sexe, raça, color, orígens ètnics o socials, característiques genètiques, llengua, religió o conviccions, opinions polítiques o de qualsevol altre tipus, pertinença a una minoria nacional, patrimoni, naixement, discapacitat, edat o orientació sexual.

Article 21. Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea

Europeu

- Resolucions del Parlament Europeu relatius a la Igualtat de Drets de Lesbianes i Gais i a la Lluita Contra la Discriminació i l'Homofòbia (de 8 de febrer de 1994, de 18 de gener de 2006 i de 24 de maig de 2012).
- Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea.

- Resolució 2048 de Discriminació a les Persones Trans a Europa aprovada pel Consell d'Europa:
<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21736&lang=EN> (Anglès)
<http://chrysalis.org.es/discriminacion-hacia-las-personas-trans-en-europa/> (Traducció lliure en Castellà)
- Principis de Yogiakarta:
http://www.yogyakartaprinciples.org/wp/wp-content/uploads/2016/08/principles_sp.pdf
- Llibre Blanc de la Diversitat Sexual i de Gènere:
<http://www.felgtb.org/rs/2215/d112d6ad-54ec-438b-9358-4483f9e98868/2b8/fd/1/filename/libro-blanco-europeo-contra-la-homofobia.pdf>

Estatal

- Constitució Espanyola (art. 9.2; art. 10; art. 14).
- Llei 13/2005, d' 1 de juliol per la qual es modifica el Codi Civil en matèria de dret a contreure matrimoni¹.
- Llei 14/2006, de 26 de maig, sobre tècniques de reproducció humana assistida².
- Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones³.
- Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social (art. 27 a 43).
- Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal.
- Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència⁴.

Autonòmic

- Llei Orgànica d'1/2007, de 28 de febrer, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (art. 17).
- Llei 8/2016, de 30 de maig, per Garantir els Drets de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals i per Erradicar l'LGTBI-fòbia.
- Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'Igualtat de Dones i Homes.

1 Permet el matrimoni entre persones del mateix sexe, el que comporta el reconeixement d'altres drets com l'adopció conjunta, l'herència i la pensió.

2 Permet a la mare no biològica reconèixer legalment com fills/es els nascuts en una parella de dues dones.

3 Permet a les persones transsexuals majors d'edat corregir el nom i el sexe del DNI sense haver de sotmetre's a un procediment quirúrgic de reassignació genital.

4 Per la qual es garanteix el dret de la infància al ple desenvolupament en base a la seva identitat.

Sectors o àmbits d'actuació

El dret a la no discriminació ha de ser un principi informador de l'ordenament jurídic balear, de l'actuació administrativa i de la pràctica judicial. Aquest dret vincula tant els poders públics com els particulars.

Article 5. Clàusula general antidiscriminària

Educació

Què diu la llei?

- Estableix el principi de coeducació que es defineix com l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació per raó d'OS, IG o EG.
- Assegura el respecte a la DSG, així com als distints models de família.
- Defensa la prevenció i la conscienciació de l'assetjament escolar per motiu d'OS, IG o EG.

Si ets docent...

El principi de coeducació s'ha d'incorporar en els plans d'acció tutorial i en els de convivència.

Els continguts dels materials escolars, educatius i formatius (en qualsevol format) i el llenguatge que s'empri han de contemplar la DSG evitant qualsevol tipus de discriminació.

Des de l'àrea d'educació de Ben Amics es coordinen, dissenyen i executen les formacions i activitats de sensibilització, a més de l'organització i coordinació puntual d'activitats educatives com ara: contacontes, actes amb motiu del dia de la diversitat familiar, préstecs de llibres a centres educatius, assessorament a equips directius, departaments d'orientació i/o AMIPAS.

Pots contactar amb aquest servei mitjançant:

areaeducacion@benamics.com.

Si ets alumna/e...

I t'agradaria explicar-ho a la teva família, amistats o persones properes recorda que disposes de la "*Guia como decírselo a tu familia*" a més, Ben Amics compta amb un Programa d'Orientació i Suport a Joves LGTBI amb el que pots contactar mitjançant el correu jovenes@benamics.com i t'atendra la nostra treballadora social.

⚠ L'àrea d'educació de Ben Amics és una de les principals eines d'acció per generar impacte i oferir una resposta integral de sensibilització sobre la realitat del col·lectiu LGTBI a la societat de les Illes Balears i, d'altra banda, prevenir o tractar conflictes escolars derivats de situacions de discriminació cap a les orientacions afectivo-sexuals no-normatives i la identitat de gènere. També és una eina que pretén fer front de forma integral a possibles situacions de discriminació, assetjament i exclusió social en relació amb l'LGTBI-fòbia.

Si ets testimoni de qualque situació d'assetjament cap a altre/a company/a, no callis. El silenci et fa còmplice. Parla amb altres companys/es que hagin estat testimonis, ajuda la víctima i crida el professorat o a l'orientador/a del teu centre.

Tu pots acabar amb l'assetjament!

Per a les famílies...

Si la teva família està formada per dos papàs o dues mamàs pots accedir a tota la informació sobre la Diversitat Familiar de la Federación Estatal de Lesbianas, Gays, Transexuales y Bisexuales (FELGTB).

Si tens dubtes al voltant del matrimoni, el registre civil de fills/es, l'adopció o altres processos relacionats, pots contactar amb nosaltres mitjançant el mail:

benamics@benamics.com.

Si el teu fill/a surt de l'armari i visibilitza una orientació sexual i/o identitat de gènere no-normativa recorda que tens a la teva disposició molts recursos com per exemple: l'Asociación de Madres y Padres de Lesbianas, Gays, Transexuales y Bisexuales (AMPGYL):

<http://www.ampgyl.org/>

Per a les famílies amb menors transsexuals també existeix Chrysallis Balears que disposa de grups de suport mutu i organitzen activitats dirigides als/les menors i les seves famílies. També podran assessorar-te d'igual a igual davant dubtes i/o dificultats que et vagin sorgint derivats del procés de transició del teu fill/a:

<http://chrysallis.org.es/contacto/baleares/>

Recursos

- Protocol de Prevenció, Detecció i Intervenció en l' Assetjament Escolar en les Illes Balears:
http://weib.caib.es/Documentacio/assetjament_escolar/instruccio_protocol_bullying.pdf
- Protocol de Detecció, Comunicació i Actuacions per a Alumnes Transsexuals i Transgènere en els centres educatius de les Illes Balears:
http://weib.caib.es/Documentacio/protocol_trans/protocol_html
- Guia Abraçar la Diversitat. Proposta per una educació lliure d'assetjament homòfob i trànsfob:
http://www.inmujer.gob.es/actualidad/NovedadesNuevas/docs/2015/Abrazar_la_diversidad.pdf
- Àrea de Diversitat Familiar de la FELGTB:
<http://www.felgtb.org/temas/familias>

Universitats

- Foment de la investigació per a la visibilitat de les persones LGTBI i les seves necessitats.
- Protecció i suport a les persones LGTBI més vulnerables per finalitzar la seva formació acadèmica.
- Desenvolupament de mesures per a la no discriminació i sensibilització en l'entorn universitari.

Recursos

- Sol·licitud de canvi de dades personals (UIB):
http://estudis.uib.cat/digitalAssets/407/407098_formulari-dades-personals.pdf
- Protocol de Prevenció i Actuació enfront de casos d'Assetjament Sexual, Assetjament per Raó de Sexe i Assetjament per motiu d'Orientació Sexual:
<http://oficinaiguallat.uib.cat/es/Protocol-conta-lassetjament-sexual-i-per-rao-de-sexe-a-la-UIB/>

Cultura, oci i esport

S'haurà de...

- Promoure i difondre les bones pràctiques.
- Assegurar la lliure participació del col·lectiu LGTBI.
- Fomentar la sensibilització.
- Ampliar accions contra la violència i la discriminació en l'àmbit esportiu.
- Garantir l'accés a bibliografia LGTBI.
- Adoptar mesures contra l'homofòbia, la lesbofòbia, la bifòbia i/o transfòbia.
- Assegurar la participació de les persones transsexuals i intersexuals en els esdeveniments i les competicions esportives.

Concretament mitjançant...

- Certàmens culturals i esportius.
- Projectes de recuperació de la memòria històrica.
- Espectacles i produccions culturals infantils i juvenils.
- Recursos didàctics en l'educació no formal.

Recursos

- Àrea de Cultura de la FELGTB:
<http://www.felgtb.org/temas/cultura>
- La Liga ARCOIRIS:
<http://www.felgtb.com/laligarcoiris/>

- Els "Quaderns de l'inclou: Educació en el lleure".
<https://inclou.files.wordpress.com/2011/03/lleure.pdf>
- Els "Quaderns de l'inclou: Activitats per a infants i joves a l'esplai".
<https://inclou.files.wordpress.com/2011/03/lleure2.pdf>

Mitjans de comunicació

- Respetar l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les diverses expressions afectives.
- Fer un ús responsable del llenguatge i les imatges que respectin la diversitat del col·lectiu LGBTI.
- Vetllar per una publicitat respectuosa.
- Visibilitzar la diversitat sexual, de gènere i familiar i tractar-la amb naturalitat.
- Recollir les informacions contràries a aquests preceptes i realitzar-ne un seguiment.

Recursos

- *Guía de Buenas Prácticas para el Tratamiento de la Diversidad Sexual y de Género en los Medios de Comunicación:*
<http://www.felgtb.org/rs/8633/d112d6ad-54ec-438b-9358-4483f9e98868/eb7/fd/1/filename/guia-medios.pdf>

Salut

Què diu la llei?

- Incorporar la perspectiva de gènere.
- No patologitzar les persones LGBTI, especialment les transsexuals, les transgènere i les intersexuals.
- Garantir el dret a la salut.
- Fomentar l'estudi, la investigació i les polítiques sanitàries específiques per al col·lectiu LGBTI.
- Establir pràctiques o teràpies psicològiques lícites i respectuoses.
- Definir els criteris d' accés als tractaments hormonals i a la intervenció quirúrgica en el cas de persones transsexuals i intersexuals.
- Respectar les decisions de la persona sempre que aquestes no impliquin cap risc per a la seva salut.

⚠️ Si sou una parella de dones i voleu accedir a la maternitat heu de saber que teniu els mateixos drets que qualsevol altra parella en l'accés a les tècniques de reproducció humana assistida en la nostra Comunitat Autònoma mitjançant el sistema públic de salut.

5 Intersexual: Persona que neix o desenvolupa una sèrie de variacions a nivell cromosòmic, gonadal i/o genital. Aquestes persones no encaixen en les definicions biològiques d'home o dona, i a edats primerenques solen ser sotmesos/es a processos hormonals i fins i tot quirúrgics, sense tenir en compte la seva integritat física ni la seva identitat de gènere. Definició completa en: <https://brujulaintersexual.org/2015/01/19/que-es-la-intersexualidad/>

Si ets una persona trans recorda que...

Pots sol·licitar un canvi de dades a la teva targeta sanitària sense necessitat d'un informe mèdic, ni de cap tractament hormonal, per a això tens el model de sol·licitud adjunt a la secció de recursos d'aquest mateix apartat. La modificació de la targeta sanitària es realitza a través dels Serveis Centrals de l'Ib-Salut, encara que es poden tramitar a qualsevol centre assistencial d'atenció primària (centres de salut).

A més, tens dret a accedir al tractament hormonal sense cap tipus d'avaluació psicològica o informe mèdic, tant en el servei d'endocrinologia que et correspongui per la teva zona de residència com a l'Hospital Universitari de Son Espases (HUSE) si així ho demanes.

Des de la Conselleria de Salut també s'està elaborant un Protocol de Detecció i Actuació davant els casos de persones Intersexuals⁵ per tal d'evitar la realització de cirurgies invasives als/les menors intersexuals per adequar els seus genitals a les normes socials d'home o dona, sense tenir en compte la identitat de gènere de la persona.

Recursos

- Model de sol·licitud de canvi de nom dins de l'administració sanitària pública amb independència de la identitat registral: <http://benamics.com/ca/guia-diversitat-per-dreto, secció Salut>
- Video campanya "Cuál es la diferencia": <https://www.youtube.com/watch?v=doyf6m79Zls>

Serveis Socials i Cooperació

Què diu la llei?

- Presta especial atenció a menors i joves LGTBI en situació de vulnerabilitat o aïllament social i preveni que no atempti contra el seu desenvolupament personal, la seva salut o la seva vida.
- Adoptar mecanismes per a la protecció efectiva de menors LGTBI sota la tutela de l'administració.
- Elaborar mesures i actuacions de suport per a joves LGTBI expulsat/es de casa seva o que hagin marxat voluntàriament per les pressions psicològiques i/o situacions de maltractament.
- Prevenir situacions de discriminació múltiple.
- Els Serveis Socials vetllaran pel respecte a LGTBI entre els usuaris i les usuàries.
- Les residències per a persones majors, públiques o privades, vetllaran pels drets de les persones majors LGTBI tant si viuen soles com en parella.

- En residències o altres equipaments on es diferencien els espais per sexes, es garantirà el lliure accés de les persones trans i intersexuals en base a la seva identitat de gènere.
- Promoure la lluita pels drets LGTBI en les polítiques de cooperació, foment de la pau i dels Drets Humans.
- Introduir la DSG en el treball amb les persones migrants, especialment en els casos que hagin patit represàlies o persecució en els seus països d'origen.
- Establir la comunicació entre associacions de persones immigrants i d'organitzacions religioses.

Recursos

- *La perspectiva de gènere y la diversidad sexual en la Cooperación al Desarrollo, en la Educación para la Ciudadanía Global y en la promoción y defensa de los Derechos Humanos de las personas inmigrantes y refugiadas:*
https://cear.es/wp-content/uploads/2013/11/NAHIA-Los-Dese-os-Olvidados_-Castellano.pdf
- Llibre, *Homosexualidad y Trabajo Social; Herramientas para la reflexión e intervención profesional* (ISBN13:9788432312656).
- *Fundación 26 de Diciembre*, Majors LGTB:
<http://www.fundacion26d.org/>
Presentació de la *Fundación 26D*:
https://www.youtube.com/watch?v=fxNONC_e7JY
- *Manual para Atención de la Diversidad Sexual en las personas con Discapacidad Intelectual o del Desarrollo*, elaborat per FEAPS Canarias:
http://www.plenainclusion.org/sites/default/files/sexualidades_diversas.pdf
- Tràiler documental *Yes, we fuck* (Diversidad Funcional y Sexualidad):
<https://vimeo.com/109115709>

❗ Si treballes en Serveis Socials o en sectors propers has de tenir present en el desenvolupament de la teva tasca professional que, en tots els col·lectius vulnerables amb els que treballes hi ha persones LGTBI que per por, vulnerabilitat o vergonya poden no expressar la seva orientació sexual i/o identitat de gènere, però no per això és inexistent. Cal realitzar una reflexió sota l'abordatge que es fa de la sexualitat, especialment quan parlem de persones majors o persones amb diversitat funcional.

❗ L'Oficina d'Asil i Refugi (OAR) adscrita al Ministeri de l'Interior és l'encarregada d'instruir les sol·licituds d'asil que es presenten a l'Estat Espanyol. Per a més informació sobre l'asil consulta: <http://cear-euskadi.org/guia/asil-y-genero-2/>

Mercat de treball

Què diu la llei?

- Les persones LGTBI tenen dret a no ser discriminades per la seva orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere.
- Les empreses hauran de respectar la igualtat de tracte i d'oportunitats de les persones LGTBI.
- El Govern de les Illes Balears posarà a disposició de les empreses un servei per a l'elaboració de plans d'igualtat i de no discriminació.

❗ Per ampliar la informació al voltant de les mesures i actuacions que desplega la llei en matèria d'ocupació pots dirigir-te a l'article 20.

Recursos

- *Guía para Intervenir en casos de Discriminación laboral a Lesbianas, Gays, Transexuales y Bisexuales*, elaborada per la FELGTB: <https://guialaboralfelgtb.wordpress.com/>
- *Diversidad afectiva y sexual: una cuestión sindical*, elaborada per CCOO: <http://www.fsc.ccoo.es/e3bab4fc619052f0e72230a04dce-0fbb000050.pdf>
- Curtmetratge d'assetjament laboral per homofòbia, *Implicación*: <https://www.youtube.com/watch?v=K8pDAglObno>

Administració general

No fa falta cap tipus de diagnòstic mèdic ni cap tractament hormonal per a què puguis acollir-te a aquests drets.

Article 22.4. Llei 8/2016 per Garantir els Drets de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals i per Erradicar l'LGTBI-fòbia

Què diu la llei?

- S'establirà per reglament que les persones transsexuals hauran de ser tractades i nomenades d'acord amb el nom del gènere amb el que s'identifiquin, encara que siguin menors d'edat i especialment en els àmbits educatius, universitaris i sanitaris.

En el col·legi/institut...

- Es respectarà el nom elegit per la/el alumna/e en totes les activitats docents i extraescolars, inclosos els exàmens.
- En els documents administratius d'exposició pública i els dirigits a l'alumnat haurà de respectar-se'n el nom elegit d'igual forma que la resta de noms.
- Es respectarà la imatge física així com la lliure elecció de la seva indumentària.
- Es garantirà a l'alumnat trans l'accés a banys, vestuaris i altres instal·lacions del centre d'acord amb la seva IG.

I en l'àmbit sanitari...

- S'establirà un protocol d'atenció integral per a les persones transsexuals.
- Qualsevol persona LGTBI amb capacitat gestant o no i la seva parella podrà accedir lliurement a les tècniques de reproducció assistida, així com la possibilitat de congelació de teixit gonadal per a la seva futura recuperació, abans de l'inici dels tractaments hormonaus.

Recursos

- Modificació de dades a la Targeta Sanitària per a persones trans:
Apartat de recursos de Salut, pàgina 10.
- Modificació de dades a la Universitat de les Illes Balears:
Apartat de recursos d'Universitat, pàgina 8.
- Rectificació registral del sexe en el Document Nacional d'Identitat (DNI):
Per correu: <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/tramites-gestiones-personales/rectificacion-registral-sexo?param1=2>

Presencial: <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/tramites-gestiones-personales/rectificacion-registral-sexo?param1=1>

Cossos de seguretat

Què diu la llei?

Les competències en matèria de Policia Local corresponen als Ajuntaments, és per això que des de l'acció municipal, s'han de fomentar les formacions i les activitats de sensibilització necessàries per a que els i les agents puguin realitzar una bona tasca en la gestió policial de la diversitat.

Amb la finalitat d'unificar criteris i coordinant les polítiques en aquesta matèria s'elaborarà un Protocol d'Atenció Policial davant els Delictes d'Odi.

Recursos

- Plataforma per a la Gestió Policial de la Diversitat:
<http://www.gestionpolicialediversidad.org/>
- Guia per a la Gestió Policial de la Diversitat:
http://gestionpolicialediversidad.org/PDFactividades/guia_gestion_policia_diversidad.pdf
- Projecte de la Policia Local de Fuenlabrada, *Borrar el odio*:
http://www.observatorioreligion.es/upload/57/94/BBPP_Ayuntamiento_de_Fuenlabrada_-_PREMIO__2016_LINEA_1.pdf
- Servei d'Atenció a les Víctimes de Delictes d'Odi de la Policia Local de Palma:
 - Telèfon **650 781 644**
 - Email stop.odi@pol.palma.es

Drets de les víctimes de discriminació davant els procediments judicials

La finalitat d'aquesta tutela és la del restabliment de la persona perjudicada en el ple exercici dels seus drets.

① Has de saber que les associacions de defensa dels Drets Humans (LGTBI), sindicats, associacions de professionals i altres organitzacions de consumidors i usuaris/es tenen la consideració d'interessades en els procediments administratius en els quals calgui un pronunciament respecte d'una situació de discriminació. Per això, és necessària l'autorització de la persona o les persones afectades. De la mateixa manera segons les lleis processals, les organitzacions mencionades estan legitiimades per defensar els drets i els interessos de les persones associades o afiliades que així ho desitgen en processos judicials civils, contenciosos administratius i socials.

Què diu la llei?

La tutela judicial i administrativa davant les conculcacions del dret a la igualtat de les persones LGTBI comprendrà, segons el cas:

- L'adopció de totes les mesures necessàries dirigides al cessament immediat de la discriminació.
- L'adopció de mesures cautelars.
- La prevenció de violacions imminents o ulteriors.
- La indemnització dels danys i perjudicis causats.

Has de saber que l'article 29 estableix el dret a l'atenció i a l'assessorament jurídic, per la qual cosa pots accedir a aquest servei mitjançant el Servei d'Atenció Integral (SAI), per rebre informació i assessorament jurídic en matèria de discriminació i violència exercida contra LGTBI, el contacte d'aquest servei el trobaràs al final d'aquesta guia a l'apartat d'entitats/institucions.

Recursos

- Campanya de Denúncia dels Delictes d'Odi:
<http://benamics.com/denuncia-los-delitos-de-odio/>
- Video de sensibilització sobre els Delictes d'Odi en l'Estat Espanyol:
<https://www.youtube.com/watch?v=vmSsvWsHDGw&t=95s>
- Ministeri de l'Interior – Secció Delictes d'Odi:
<http://www.interior.gob.es/web/servicios-al-ciudadano/delitos-de-odio>
- Els Delictes d'Odi en el Codi Penal després de la modificació operada per la LO 1/2015:
https://www.fiscal.es/fiscal/PA_WebApp_SGNTJ_NFIS/descarga/Ponencia%20Sr%20Dolz%20Lago,%20Manuel.pdf?idFile=21279b48-6ad7-42fb-b2e2-90d716dd3503

Mecanismes i eines per garantir els teus drets

Si ets una persona LGTBI el primer que has de saber és que per poder garantir els teus drets has de conèixer-los, per això et recomanem fer un cop d'ull a la llei completa.

Si ja coneixes els teus drets i creus que han estat, estan sent o poden ser vulnerats, repassem alguns dels articles que et poden ser d'utilitat.

En primer lloc, l'article 27 estableix que les administracions públiques de les Illes Balears han de garantir el dret a una protecció integral, real i efectiva de manera immediata.

En cas que la situació de discriminació procedeixi d'una disposició, acte, o clàusula dels negocis jurídics, et recordam que entra en contravençió de la llei en l'àmbit contractual (article 28), per això són nuls de ple dret, i poden donar lloc a responsabilitats d'acord amb el que estableix la legislació vigent.

També s'estableix en l'article 26 el dret d'admissió el qual no pot comportar en cap cas discriminació en l'accés o la permanència en els establiments per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

Com a professional, recorda que en l'article 11 s'estableix el deure d'intervenció. Per tant, si tens coneixement d'una situació de risc o una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, tens el deure de comunicar-ho als cossos i forces de seguretat i a l'Òrgan Coordinador en matèria de Diversitat Sexual i de Gènere adscrit a la Conselleria de Presidència.

Ho pots fer al telèfon **971 177 162**.

❗ [Cat <http://www.caib.es/eboibfront/ca/2016/10497/581027/llei-8-2016-de-30-de-maig-per-garantir-els-drets-d>](http://www.caib.es/eboibfront/ca/2016/10497/581027/llei-8-2016-de-30-de-maig-per-garantir-els-drets-d)

❗ Aquest article senyala que la responsabilitat d'expulsar (o no permetre l'accés) a aquelles persones que utilitzin la violència verbal, violència física, portin o exhibixin públicament símbols, indumentària i objectes que incitin a la violència o a la discriminació, són els titulars de l'establiment o organitzadors de l'activitat (si fa falta, amb l'auxili de la força pública).

❗ Per poder adquirir les eines de detecció i actuació davant aquestes situacions recorda que és l'Escola Balear d'Administració Pública (EBAP) la competent per realitzar les formacions del personal, tant funcionariat com laboral propis de la comunitat (article 10).

Infraccions i sancions

Aquesta llei només contempla les infraccions que no incorren amb la via civil o penal, és a dir, totes aquelles infraccions que són administratives, ja que els delictes es recullen en el Codi Penal i el procés passaria a ser judicial, no administratiu.

El fonament principal d'aquesta llei no és punitiu ni basat en el càstig ja que moltes de les mesures desplegades en el seu articulat són propositives i encaminades a contrarrestar les situacions de desiguitat i malestar que genera l'estructura social sobre les persones LGTBI i les seves famílies. Encara que som plenament conscients que és necessari que existeixi una penalització per a aquells comportaments i actituds contràries a la legislació vigent, focalitzats a generar un clima de respecte a la diversitat.

Cal dir que l'aparell sancionador d'aquesta llei no pot entrar en concurrència amb l'ordre jurisdiccional penal pel que si es considera que els fets poden ser constitutius de delicte, es comunicarà al Ministeri Fiscal o l'òrgan judicial competent per dictar la sentència. En el cas que no s'estimi l'existència de delicte, la Secretaria General de la Conselleria de Presidència continuarà el procés sancionador (donant per provats els fets que ho hagin estat en seu judicial).

Tipus d'infraccions (article 36)

Lleus

- Fer ús d'expressions vexatòries (intencionades) per qualsevol mitjà cap una persona o la seva família, així com a través dels mitjans de comunicació, discursos o actes públics.
- Aïllar, rebutjar o menysprear públicament (notori i explícit).
- Obstaculitzar, dificultar o negar-se (parcialment) a col·laborar en la investigació de possibles casos objectes d'aquesta llei.

Greus

- Fer servir expressions vexatòries incitant a exercir la violència.
- Malmetre / destruir objectes o propietats.
- Impedir la realització d'un tràmit, l'accés a un servei o a un establiment.
- Emetre reiteradament expressions vexatòries que incitin a la violència en els mitjans de comunicació o intervencions públiques.
- Aïllar, rebutjar o menysprear pública i notòriament.
- Implantar, impulsar o tolerar pràctiques laborals discriminatòries en empreses que rebin ajudes públiques.

- Elaborar, utilitzar o difondre llibres de text o materials didàctics que menyspreïn o considerin inferiors les persones del col·lectiu LGTBI en els centres educatius, incitant a la violència.
- Obstruir o negar-se (absolutament) a la investigació de possibles casos d'abusos.

Molt greus

- Assetjar o comportar-se de forma agressiva.
- Convocar o donar suport a activitats que incitin a l'odi, la violència o la discriminació.
- Represàlies o tracte advers enfront d'una reclamació o denúncia per discriminació.

Òrgan Coordinador de polítiques LGTBI

Servei d'Atenció Integral a persones LGTBI i a les seves famílies (SAI)

La creació del Servei d'Atenció Integral de la Direcció General de Coordinació de la Conselleria de Presidència és una de les mesures adreçades al col·lectiu LGTBI previstes en el Pla Estratègic de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere 2017-2019.

L'objectiu del Servei és donar resposta a les necessitats d'atenció de les persones LGTBI que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.

El SAI proporciona a lesbianes, gais, trans*, bisexuals i intersexuals, així com als seus familiars, informació i assessorament sobre els aspectes següents:

- Socials
- Jurídics
- Psicològics

El SAI també preveu donar suport a professionals que ho demanin, preferentment en els àmbits laboral, de l'educació, de la salut, dels serveis socials, de la justícia i dels cossos de seguretat, de l'esport i del lleure, i de la comunicació, que duguin a terme les tasques següents:

- De prevenció
- De detecció
- D'atenció
- D'assistència
- De recuperació

❗ L'òrgan coordinador ha impulsat el primer Pla Estratègic de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere –Cap a la Igualtat de Tracte i no-Discriminació de Lesbianes, Gais, Trans*, Bisexuals i Intersexuals (LGTBI)- per als anys 2017-2019.

❗ Aquelles persones interessades a rebre qualsevol tipus de suport en aquestes àrees ho poden fer mitjançant el correu electrònic: serveilgtbi@dgcg.caib.es

Informació i contactes d'interès

Ben Amics

Associació LGTBI de les Illes Balears

📍 C/ General Riera 3, 2a - 07003, Palma

☎️ 608 366 869

@ benamics@benamics.com

🌐 www.benamics.com

Chrysallis

Asociación de familias de menores transexuales

📍 C/ Camp d'Avall - Can Picafort

☎️ 667 504 696 / 666 244 337

@ baleares@chrysallis.org.es

🌐 www.chrysallis.org.es

Sa Clau de s'Armarí

Col·lectiu LGTBIQ d'Eivissa i Formentera

📍 C/ Carrer de Madrid 52 - 07800, Eivissa

☎️ 971 192 421

@ lallavedelarmario@gmail.com

🌐 www.lallavedelarmario.org

ALAS

Associació de lluita anti-sida de les Illes Balears

📍 C/ General Riera 3, 2-A - 07003, Palma

☎️ 680 730 303

@ alas@alas-baleares.com

🌐 www.alas-baleares.com

Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere

📍 C/ Passeig de Sagrera 2 - 07012, Palma

☎️ 971 177 162

@ serveilgtbi@dgcg.caib.es

🌐 www.caib.es/govern/organigrama/area.do?coduo=2942956&lang=es

FELGTB

Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transexuals i Bisexuals

📍 C/ Infantas 40, 4º izquierda - 28004, Madrid

☎️ 913 604 605

🌐 www.felgtb.org

ODDM

Oficina de Defensa dels Drets del Menor

📍 Plaça de la Drassana, 4 - 07012, Palma

☎️ 971 177 460

🌐 http://oddm.caib.es

ConvivExit

Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar.
Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa
Conselleria d'Educació i Universitat

📍 C/ del Ter, 16, Ed. Alexandre Rosselló Pastors (Polígon de Son Fuster). 07009 Palma

☎️ 971 177 608

🌐 http://convivexit.caib.es

UDIG

Unitats d'Identitat de Gènere

☎️ 871 206 243 - **Persones adultes**

☎️ 871 205 080/81/82- **Infantil i adolescència**

📍 Hospital universitari Son Espases. Carretera de Valldemossa 79. 07120 Palma

Glossari

LGTBI: Terme utilitzat de forma inclusiva i extensiva per referir-se a les persones lesbianes, gais, transsexuals, transgènere, bisexuals i intersexuals així com a la resta de persones que no s'identifiquin exactament amb els termes però que pateixen discriminació i violència per la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. En aquest sentit, s'han de sentir representades també altres realitats de la diversitat sexual i de gènere que es troben fora de l'heteronormativitat.

Discriminació directa: Situació en la qual es troba una persona que és, ha estat o pot ser tractada, per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o expressió de gènere, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

Discriminació indirecta: Situació en la qual una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutra pot ocasionar a lesbianes, gais, transsexuals, transgènere, bisexuals i/o intersexuals una desavantatge particular respecte a la resta de persones que no ho són.

Discriminació per associació: Situació en la qual una persona és objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGTBI.

Discriminació per errada: Situació en la qual una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere com a conseqüència d'una apreciació errònea.

Discriminació múltiple: Situació en la qual una persona lesbiana, gai, transsexual, bisexual i/o intersexual, pel fet de pertànyer a altres grups que també són objectes de discriminació, pateixen formes agreujades i específiques de discriminació.

Ordre de discriminar: Qualsevol instrucció que impliqui la discriminació, directa o indirecta, per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

Assetjament per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere: Qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tengui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn: intimidatori, advers, degradant, humiliant, ofensiu i/o molest.

Represàlia discriminatòria: Tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona com a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament al qual és sotmesa o ha estat sotmesa.

Victimització secundària: Maltractament addicional exercit contra el col·lectiu LGTBI que es troba en qualsevol dels supòsits de discriminació, assetjament i/o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels déficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables i també per les actuacions d'altres agents implicats.

Violència intragènere (entre parelles del mateix sexe): Es considera com a tal, la violència en les seves diferents manifestacions que es produeixen dins les relacions afectives i sexuals entre persones del mateix sexe que constitueixen un exercici de poder sent l'objectiu de la persona que abusa, la dominació i el control de l'altre membre de la parella.

DSG: Acrònim emprat per referir-se a la *Diversitat Sexual i de Gènere*.

OS: Acrònim emprat per referir-se a l'*Orientació Sexual*.

IG: Acrònim emprat per referir-se a la *Identitat de Gènere*.

Coeducació: Acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.

Assetjament escolar: Violència que un/a nen/a pateix per part dels seus propis/es companys/es. Hi ha nens/es que, per diferents raons, pateixen maltractament físic o psicològic per part d'altres nens/es mitjançant actituds com la repressió, la discriminació, l'LGTTBI-fòbia, la violència sexual o el càstig corporal. L'assetjament escolar o bullying té efectes negatius en la salut física, el benestar emocional i el rendiment acadèmic dels infants, especialment si aquesta violència es repeteix en el temps o és severa, a més d'influir en el clima escolar del centre educatiu.

Ciberassetjament: L'ús i difusió d'informació lesiva o difamatòria en format electrònic als mitjans de comunicació com el correu electrònic, la missatgeria instantània, les xarxes socials, la missatgeria de text a través de dispositius mòbils o la publicació de vídeos o fotografies en plataformes electròniques de difusió de continguts. Assetjament entre iguals en l'entorn TIC, i inclou actuacions de xantatge, vexacions i insults de nens/es a altres/as nens/es.

Expressió de gènere: És l'aspecte, el que els altres creuen que som a partir del nostre aspecte, l'expressió del nostre sexe i identitat, la forma i manera d'expressar-nos, els gustos i la forma de comportament que s'espera que tinguem, que s'imposa i que ens imposem. Tenim l'expressió de gènere masculí, l'expressió de gènere femení i tenim les persones andrògines, l'expressió de gènere de les quals és una barreja, que pot ser variable, de les dues.

Finançada per:

G
O
I
B
/

CONSELLERIA
PRESIDÈNCIA

Realitzada per:

Col·laboren:

www.felgtb.org

FELGTB
Federación Estatal de Lesbianas,
Gais, Transexuales y Bisexuales

Colonya
L'estalvi ètic

